

Stenografični zapisnik

štirinajste seje

deželnega zbora kranjskega

v Ljubljani

dné 20. novembra 1889.

Nazoči: Prvosednik: deželni glavar dr. Josip Poklukar. — Vladni zastopnik: c. kr. deželni predsednik baron Andrej Winkler. — Vsi članovi razun: ekscelenca knezoškof dr. Jakob Missia. — Zapisnikar: deželni tajnik Josip Pfeifer.

Dnevni red:

1. Branje zapisnika XIII. deželno-zborske seje dne 18. novembra 1889.
2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.
3. Ustno poročilo finančnega odseka ob ustanovitvi strokovne šole za kovinsko obrt v Ljubljani (k prilogi 61.).
4. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji občin Turjak in Želimlje za uvrščenje nove ceste čez Pijavo Gorico med okrajne ceste.
5. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji občin Turjak, Lužarje in Ulaka za uvrščenje občinske ceste Knaj-Karlovica med okrajne ceste.
6. Priloga 72. Poročilo upravnega odseka o načrtu zakona o povzdigi reje goveje živine (k prilogi 50.).
7. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji občine Dobrovske, da se opomore velikim škodam poplavljanja po Gradašici.
8. Ustno poročilo upravnega odseka glede naprave ceste iz Podpeči do gospodarske ceste, ki se nahaja v ozemlju Ljubljanskega mesta ter stika pri Lipi z okrajno cesto Tomišelj-Lipa in ob uvrstitvi obeh prog med okrajne ceste (k prilogi 60.).
9. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji županstev Želimlje, Studenec in Bloke, da se uvrsti cestna proga Studenec-Golo-Krvava Peč-Ravnik-Lahovo med okrajne ceste.
10. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji mestne občine Lož za uvrstitev cestne proge Studenec-Golo-Krvava Peč-Ravnik-Lahovo med okrajne ceste.
11. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji ljudske šole na Dobrovi glede denarne podpore za pokončevanje glogovega belina in za Dobrovski šolski vrt.
12. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji občine Struge v Kočevskem okraju za podporo, oziroma zmanjšanje davkov.
13. Ustno poročilo finančnega odseka o zopetni zgradbi deželnega gledališča v Ljubljani (k prilogi 58.).

Stenographischer Bericht

der vierzehnten Sitzung

des kranjschen Landtages

zu Laibach

am 20. November 1889.

Anwesende: Vorsitzender: Landeshauptmann Dr. Josef Poklukar. — Vertreter der k. k. Regierung: Landespräsident Andreas Baron Winkler. — Sämmtliche Mitglieder mit Ausnahme von: Seine Excellenz Fürstbischof Dr. Jakob Missia. — Schriftführer: Landschaftssecretär Josef Pfeifer.

Tagesordnung:

1. Lesung des Protokolls der XIII. Landtags-Sitzung vom 18. November 1889.
2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.
3. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses betreffend die Errichtung einer Fachschule für Metallindustrie in Laibach (zur Beilage 61.).
4. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über das Gesuch der Gemeinden Auersperg und Želimlje um Erklärung der neuen Straße über Piaužbüchel als Bezirksstraße.
5. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über das Gesuch der Gemeinden Auersperg, Lužarje und Ulaka um Erklärung der Gemeindefraße Knaj-Karlowitz als Bezirksstraße.
6. Beilage 72. Bericht des Verwaltungsausschusses über den Gesetzesentwurf betreffend die Hebung der Rindviehzucht (zur Beilage 50.).
7. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über das Gesuch der Gemeinde Dobrova um Abhilfe gegen die Wasserschäden des Gradašca-Baches.
8. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses betreffend die Herstellung einer Straße von Podpeč bis zu der im Gebiete der Stadt Laibach gelegenen, an die Tomišelj-Lipe Bezirksstraße bei Lipe anbindenden Wirtschaftsstraße und Einreihung der beiden Strecken in die Kategorie der Bezirksstraßen (zur Beilage 60.).
9. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über das Ansuchen der Gemeinden Želimlje, Studenec und Oblat um Einreihung der Straßenstrecke Brunnendorf-Golo-Blutigenstein-Ravnik-Lahovo unter die Bezirksstraßen.
10. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über das Gesuch der Stadtgemeinde Laas um Einreihung der Straßenstrecke Brunnendorf-Golo-Blutigenstein-Ravnik-Lahovo unter die Bezirksstraßen.
11. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über die Petition der Volksschule in Dobrova um Geldunterstützung behufs Vertilgung der Heckenweihlinge und für den Schulgarten in Dobrova.
12. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über das Gesuch der Gemeinde Struge im Bezirke Gottschee um Unterstützung, beziehungsweise Steuerverminderung.
13. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses betreffend den Wiederaufbau des landchaftlichen Theaters in Laibach (zur Beilage 58.).

14. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu gledišnega zaklada za l. 1890. (k prilogi 8). 15. Ustno poročilo finančnega odseka o zgradbi deželno-branske vojašnice (k prilogi 54). 16. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine Turjaške gledé podpore za gradnjo ceste pri Krvavi Peči in za uvrstitev te ceste med okrajne ceste. 17. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji ljudskega učitelja Henrika Pretnarja za podporo. 18. (Tajna seja.) Ustno poročilo finančnega odseka v osebnih zadevah.	14. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Voranschlag des Theaterfondes pro 1890 (zur Beilage 8). 15. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses betreffend den Bau der Landwehrkaserne in Laibach (zur Beilage 54). 16. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Gemeinde Aueršperg um Subvention für den Bau der Straße bei Blutigenstein und Einreihung dieser Straße unter die Bezirksstraßen. 17. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über das Subventionsgesuch des Volksschullehrers Heinrich Pretnar. 18. (Vertrauliche Sitzung.) Mündlicher Bericht des Finanzausschusses in Personalangelegenheiten.

Seja se začne ob 10. uri 30 minut dopoldne.

Beginn der Sitzung um 10 Uhr 30 Minuten Vormittag.

Deželni glavar:

Potrjujem sklepčnost visoke zbornice in otvarjam sejo. Gospoda tajnika naprosim, da prečita zapisnik zadnje seje.

1. Branje zapisnika XIII. deželno-zborske seje dne 18. novembra 1889.

1. Lesung des Protokoll'es der XIII. Landtags'sitzung vom 18. November 1889.

(Tajnik Pfeifer bere zapisnik XIII. seje v slovenskem jeziku. — Secretär Pfeifer verliest das Protokoll der XIII. Sitzung in slovenischer Sprache.)

Deželni glavar:

Želi kdo gospodov k ravnokar prečitanemu zapisniku besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, izrekam, da je zapisnik zadnje seje potrjen.

2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.

2. Mittheilungen des Landtagspräsidenten.

Deželni glavar:

Naznaniti mi je, da so došle sledeče prošnje:

Jaz izročam v imenu deželnega odbora sledeči prošnji:

Podžupanstvo Selce in Nemška Vas prosita podpore vsled slabe letine.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Županstvo v Velikih Poljanah pri Ribnici prosi podpore vsled slabe letine ali pa odpisa davkov.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Kavčič izročča prošnjo županstva Št. Peter na Notranjskem za uravnavo vode Pivke.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Ogorelec izročča prošnjo županstva Pijave Gorice za podporo vsled povodnji.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Končno predlaga gospod poslanec Pfeifer prošnjo županstva Št. Jernej za uravnavo Krke in napravo mostu čez Krko pri Otoku na Dobravi.

Poslanec Pfeifer:

Gospod deželni glavar, prosim, da bi se ta prošnja prečitala.

Deželni glavar:

Ako ni ugovora (ni ugovora — wird kein Widerpruch erhoben), naprosim gospoda tajnika, da to prošnjo prečita.

Tajnik Pfeifer

(bere — liest):

Visoki deželni zbor!

Prepokorno podpisani iz vasij: Breška vas, Gomila, Gornje Čadrece, Mihovca, Drama, Roje, Št. Jakob, Ostrog iz županije Št. Jernejske (in Merseča vas, županije Raka, ker imajo tudi v ta kraj zemljišča) se predzrno sledečo ponižno prošnjo visokemu deželnemu zboru predložiti.

Od leta do leta nam silne povodnji, katere reka Krka vzročuje, tako veliko škodo delajo, da kmalu ne bode mogoče tu več živeti in torej tudi od poplavljenih zemljišč dotičnih davkov plačevati; kajti v teku tega leta 1889. imeli smo tri silno hude povodnji. Prva povodenj bila je meseca maja — in je senožeti, travnike s peskom posula, ter tudi druge poljske pridelke večinoma uničila. Meseca oktobra imeli smo dvakrat strašno povodenj, katera nas je skoraj v obupnost pripravila. — Pobrala nam je povodenj ajdo in s peskom zasula že izorane njive. — Komaj da je proti sredi meseca voda nekoliko upala in so se tla malo osušile, da smo zamogli ozimna žita sejati, je zopet dne 24. oktobra vsled silnega deževja Krka toliko narastla, da je vse upanje na dobro letino še v prihodnjem letu po vodi splavalo, ker je Krka čez svoje bregove se razlila in uničila drugo setev, da so sedaj njive prazne ostale.

Ko prepokorno podpisani svoj žalostni stan popisujejo, bi kdo zamogel si misliti in vprašati: Kako pa, da so v takih žalostnih krajih pred leti vasi stavili?

Na to vprašanje zamore vsak domačin, ki je 40. leto svoje starosti dosegel, lahko in vestno odgovoriti, kajti spominja se še, kako rodovitne so bile sedaj po povodnjih tako hudo zadete vasi, da so se zamogle «Dolenjski Banat» imenovati, kjer so najpremožnejši gospodarji cele Št. Jarnejske občine prebivali.

Da niso pa sedaj več tako premožni, ko jih tarejo silne povodnji, so skoraj da krivi jezovi, kateri so se povzdignili pri mlinih med Kostanjevico in Krško vasjo, kjer se Krka v Savo izteka, krivo je to, da je voda na več krajih veliko peska, posebno pri ovinkih nanesla, vsled katerih nasipov in jezov voda tako naglo nazaj stopi ter se čez bregove razlije.

Treba je tek Krke uravnati, ker pa to delo stane prevelike troške, katerih preponižno podpisani zaradi svojega ubožtva nikakor ne moremo nositi, zato je se predzrno visokemu deželnemu zboru sledečo prošnjo predložiti:

«Visoki deželni zbor naj blagovoli navedeno žalostno stanje opravičiti ter v svoji očetovi skrbi za deželo na to delati, da se silnim, vedno bolj se ponavljajočim povodnjam jez postavi — ter vasi, katere so zaradi svoje rodovitnosti daleč na okrog slovele — rešijo popolnega pogina.

Prepokorno podpisani tudi prosimo, da bi se tako potrební most v Otoku med Dramo in Dobravo čez Krko postaviti mogel, ker prevožnja silno ovira dotiko in prevožno s Škocijanom, Mokronogom, Bučko, Rako in dalje posebno, ker je tudi onostran med letom veliko sejmov in zmeraj vožnje dosti.»

Županstvo v Št. Jarneji dne 17. novembra 1889.

Jože Poljanec,
župan.

(Sledi 60 podpisov.)

Da je ta prošnja resnična, potrdi ter milosti visokega deželnega zbora najgorkeje priporoča

župnijski urad v Št. Jarneji dne 19. novembra 1889.

A. Fetich-Frankheim,
župnik.

Deželni glavar:

Predlagam, da se ta prošnja izroči finančnemu odseku v obravnavo.

(Obvelja. — Angenommen.)

Vsled želje nekaterih gospodov, da bi si danes skupno ogledali deželni muzej, vabim tiste gospode, kateri se želé udeležiti, da se zberemo ob 1/2 3. uri v muzeji, ako se današnja seja ob pravem času konča.

Prosim torej gospode, naj omejijo svoje govore na najpotrebniše stvari, da bode moči ob takem času sejo skleniti, da bode ogledovanje muzeja še tudi mogoče. Koncem seje bom posebno povedal, bode se li to skupno ogledovanje vršilo ali ne.

K besedi, da utemeljuje samostalni predlog, se je oglasil gospod poslanec Murnik.

Poslanec ces. svétnik Murnik:

Letošnje leto je po mojem mnenji jako plodovito na prošnjah, ki se vložujejo iz raznih krajev dežele deželnemu zboru, in ker je plodovitost taka, se je nadejati, da se bode še prošenj vložilo, katere bi se ne mogle v slavnem zboru rešiti. Vsled tega bi prosil, da bi častiti gospodje poslanci pritrdili sledečemu navsvetu, katerega si usojam staviti:

«Vse prošnje, katere bi se se od danes naprej vtegnile vložiti, izročé se deželnemu odboru v rešitev.»

Utemeljevati tega predloga nadalje jaz mislim ni treba, ker je vsem častitim gospodom poslancem znano, da je čas le kratek, katerega imamo še zborovati in bode morda prihodnjo soboto ali nedeljo morala biti zadnja seja.

Deželni glavar:

Želi k temu formalnemu, pa vendar zelo važnemu predlogu kdo besede?

(Nihče se ne og'asi. — Niemand meldet sich.)

Prosim torej gospode, ki pritrdé temu predlogu, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet.

3. Ustno poročilo finančnega odseka ob ustanovitvi strokovne šole za kovinsko obrt v Ljubljani (k prilogi 61.).

3. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses betreffend die Errichtung einer Fachschule für Metallindustrie in Laibach (zur Beilage 61.).

Poročevalec ces. svétnik Murnik:

Slavni zbor! Finančni odsek posvetoval se je o poročilu deželnega odbora ob ustanovitvi strokovne šole za kovinsko obrt v Ljubljani. Finančni odsek sklada se z načeli, katera so v tem poročilu deželnega odbora in nima k temu nič pridejati. Misli pa je, da bi se nekoliko venderle predlogi, kateri se naslantajo na to poročilo, spremenili, in to zaradi tega, ker je bil mnenja, da bi Gorenjska zaslužila, da bi se tudi nanjo, kar se tiče pouka v obrtnih stvarih, oziralo, in to morda bolje oziralo, kakor se more ozirati s tem, ako se le ustanové v mestu Ljubljanskem obrtne strokovne šole.

Ker pa na Gorenjskem ni nikjer toliko nakupičenega obrta ene in iste vrste, misli je finančni odsek, da bi zadostovalo, ako bi se na primernih krajih ustanovile učne delavnice (Lehrwerkstätten) in na primernem kraju rokodelska šola.

Ker je bilo že leta 1880. in pa tudi 1883. in 1884. v slavnem zboru govorjenje o lesni in lončarski obrti v Ribniški dolini in ker se doslej ni še družega za to dolino storilo, nego kar je v letnem poročilu deželnega odbora za zadnje leto omenjeno in se je venderle v slavnem zboru že večkrat priznavalo, da te obrti potrebujete pouka, da bi se povzdignili, da bi se pospeševali, zato je odsek misli, da bi se ponavljalo to, kar se je že večkrat izreklo, da bi se skrbelo za prospeh lončarske in lesne obrti v Ribniški dolini.

Finančni odsek je premisljeval tudi, ali bode mogoče za ves obrtni pouk, katerega namerava dežela podpirati in za katerega ustanovitev se obračajo zastopniki kranjski do visokega c. kr. ministerstva za uk in bogočastje, tudi učne moči preskrbeti. Ker je bil finančni odsek mnenja, da nam manjka slovenskega učnega jezika zmožnih moči in moči, katere so se dosedaj na Dunajskem tehnologičnem muzeji učile, ne zadostujejo, je bil tudi mnenja, naj se na ta način, kakor doslej, še dalje skrbi za učiteljski naraščaj za obrtne šole.

To se vé, se more le zgoditi z ustanovami, ker je drugače težko dobiti onih oseb, katere bi šle na obrtne šole, da bi si pridobile potrebne vednosti za učitelja na takošnih solah.

Povdarjalo se je tudi v finančnem odseku, da bode morda mogoče počasi tudi še druge obrtne stroke vpeljati na Kranjskem in da se bode morda kmalu posrečilo tudi napraviti stavbno šolo za zidarje in kamnoseke. Z ozirom na vse to nasvetujem v imenu finančnega odseka sledeče:

Slavni deželni zbor naj sklene:

«1.) Deželnemu odboru se naroča:

- a) obrniti se do visokega c. kr. ministerstva za uk in bogočastje s prošnjo, da ustanovi strokovno šolo za kovinsko obrt v Ljubljani, katera naj bi obsegala tudi stavbinsko in umetno ključarničarstvo;
- b) potrebno ukreniti, da se na primernih krajih Gorénjske, oziraje se na potrebe v tem delu dežele obstoječih obrtov, ustanové učne delavnice in rokodelska šola.

2.) Deželni zbor izreče radovoljnost, za ustanovitev in vzdrževanje strokovne šole za kovinsko obrt dovoljevati doneske iz deželnega zaklada v istej meri, kakor za strokovno šolo za lesno obrt.»

Resoluciji:

1.) Visoko ministerstvo se naprosi, da s primer-nim podukom pospešuje lesni in lončarski obrt v Rib-niški dolini.

2.) Deželni odbor se pozivlje, skrbeti z ustano-vami za naraščaj učiteljskih moči za obrtne šole.

Poslanec Klein:

Visoka zbornica! Naj mi bode dovoljeno izprego-ovoriti pri tem predlogu nekaj besed s svojega sta-lišča, ko imam namreč čast v tej visoki zbornici za-stopati obrt. Hvaležno pripoznam mnogi trud gospoda poročevalca in sem omenil že zadnjič o priliki poro-čevanja o § 8., črka B letnega poročila njegovih za-slug za razvoj in povzdigo obrtne pouka na Kranj-skem. Veseli me, da zopet storimo napredovalni korak ter pridružimo že obstoječi strokovni šoli za lesno obrt še ono za kovinsko obrt.

Ker pa ni mogoče že danes misliti na ustanovitev popolne obrtne šole s slovenskim učnim jezikom, ker pogrešamo najvažnejših pomočkov, ne bodem danes stavil nobenega predloga, a prosil bodem, da v pri-hodnjem letu naše obrtne strokovne šole zopet raz-širimo in to, če le mogoče, s stavbinsko obrtno šolo. Ta šola nam je namreč zelo potrebna; opozarjam vi-soko zbornico samo na to, da stavbinska obrt živi in redi največ obrtnikov. Zadošča pač, ako opozarjam na one zidarje, polirje, voditelje posamičnih partij, stukaturne delavce, kiparje i. t. d., kateri spomladi v gostih tolpah često po več tednov iz laškega kraljestva prihajajo k nam, preplavljajoč naše pokrajine do cela, severne pa do Gradca in Inomosta. Kjerkoli naj se zida poslopje, takoj ostanejo tam, delajo molčé, slu-žijo denar in se naposled po minuli stavbinski dobi vrnejo domov, srednji delavci s 100 do 150 gold. go-tovine!

Zakaj se godi tako? Ali imamo premalo delavcev, ali izmira prebivalstvo naše, ali pa se toliko zida pri nas, da ne morejo zadoščati domači delavci? Nič tega. Gospôda moja! to je ubožno spričalo, *testimonium paupertatis* naših razmer, obrtstva našega!

Ne samo, da imamo dovolj prebivalstva, tudi de-lavnih moči imamo v izobilji, vrhu tega do malega vsako leto čujemo žalostne vesti o stavbah, namerje-nih radi neugodnega stanja. Ali pri nas zidamo malo, ker ni denarja, in kadar zidamo, tedaj dojdejo de-

lavci iz tuje države in si služijo ter odnesejo tisoče in tisoče denarja v tuje dežele. Naš stavbinski de-lavec, naš zidar, ta je pravi siromak pri stavbah; kar s početka ga cené za 50% nižje od laškega delavca. Laškemu zidarju plačuje stavbeni mojster 1 gold. 40 kr. do 1 gold. 60 kr., domačinu po 90 kr. do 1 gold. 10 kr.; celó laškega podajaja zaračunja za 30 do 40 kr. višje nego domačega in ga plačujejo za 50% boljé.

Kar pa se dostaje delavcev za stukaturne fasade in delavcev kiparskih, dalje polirjev in stavbenih paz-nikov, žalostno je res, da se tako visoko nikoli ne povspne delavec domačin. Spreten laški polir se zara-čunja stavbeniku po 3 gold. 50 kr. do 5 gold. in tudi služi mesečno po 100 gold. do 120 gold. Vsako leto si služi v Ljubljani nad 300, na kmetih nad 100, skupaj torej najmanj štiristo laških delavcev skozi 200 delavnikov povprečno po 1 gold. 40 kr., potem takem zaslužijo vsi skupaj po 120.000 gold., in ta vi-soki znesek donasa ubožna dežela kranjska, da živé inozemski državljanje!

Ali kaj je uzrok tej žalostni resnici? Nič družega nego nezmožnost našega delavca. Zidarstva morajo učiti spretni polirji in zidarji pri stavbah samih; tako pač Lahi poučujejo svojce, ali kranjski zidar je k večjemu sposoben za sirovo zidanje pri podstavah, za drugo ga ne rabijo; pri zidanji govore in tolmačijo samo laški, delavca domačina pa k večjemu pitajo s psovki, da gre potem v žganje utopit upravičeno jezo svojo.

Stopam korak dalje in vprašam, koliko domačih stavbarskih in zidarskih mojstrov morem našteti v Ljubljani ali celo na deželi? Ubogo malo; vidimo pa, kako tu in tam uspevajo neupravičeni laški polirji, katere moramo trpeti, ker ni domačinov. Morda ni nobene avstrijske kronovine, kjer bi se skazilo in tudi zrušilo toliko cerkvenih stavb, kakor ravno pri nas; pokvarjajo in rušijo se pa prav zategadel, ker do konca pogrešamo spretnih kmetskih stavbarjev, mojstrov, ki bi bili večči poslu svojemu! Navadili smo se sicer teh laških zidarjev že tako, da si le s teška mislimo, kako bi moglo biti drugače. Dobro pa morem doka-zati, da v Avstriji precej pojema laška invazija; še pred 20. leti n. pr. so bila vsa Dunajska zidanja je-dino v rokah Lahov; dandanašnji so jih do malega izpodrinili češki zidarji. Zakaj bi pri nas istotako do-mačin ne mogel izpodriniti laškega zidarja? (Klici: — Ruťe: Dobro! Dobro!)

Toplo torej priporočam predloge finančnega od-seka.

Poročevalec ces. svétnik Murnik:

Častiti gospod predgovornik ni ugovarjal nasvetom, katere stavlja finančni odsek, in ker sem tudi jaz v imenu finančnega odseka omenjal ravno te strokovne šole, nimam nič dodajati njegovim besedam ter pripo-ročam slavnemu zboru, pritrčiti nasvetom finančnega odseka.

(Obvelja. — Angenommen.)

4. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji občin Turjak in Želimlje za uvrščenje nove ceste čez Pijavo Gorico med okrajne ceste.

4. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über das Gesuch der Gemeinden Auersperg und Želimlje um Erklärung der neuen Straße über Piansbüchel als Bezirksstraße.

Poročevalec Kersnik:

Slavni zbor! Prošnja občine Turjak in Želimlje gledé uvrščenja ceste čez Pijavo Gorico mej okrajne ceste se deli prav za prav v dva dela. V prvem se pritožujejo občani proti cestnemu odboru Ljubljanske okolice, trdeč, da ne stori nič za novo preloženo cesto, v drugem delu pa želé, da bi se ta novopreloženi kos, ki je v istini že okrajna cesta, uvrstil med okrajne ceste. Oba dela prošnje po svojej vsebini spadata v področje deželnega odbora, in jaz imam čast predlagati v imenu finančnega odseka.

Slavni deželni zbor naj sklene:

«Prošnja občin Turjak in Želimlje za uvrščenje nove ceste čez Pijavo Gorico se izroča deželnemu odboru v primerno rešitev.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

5. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji občin Turjak, Lužarje in Ulaka za uvrščenje občinske ceste Knaj-Karlovica med okrajne ceste.

5. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über das Gesuch der Gemeinden Auersperg, Lužarje und Ufala um Erklärung der Gemeindefraße Knaj-Karlowitz als Bezirksstraße.

Poročevalec Kersnik:

Gledé te prošnje se je držal upravni odsek principa, da je treba vselej, preden se stavi o kategorizaciji kake ceste strikten predlog, imeti popolnoma instruiran akt pred seboj. Takega akta sedaj upravni odsek, dasi se je cesta že nekaterikrat pregledala, ni imel, vzlasti ni vedel mnenja Velikolaškega cestnega odbora, in zato stavi predlog:

Slavni deželni zbor naj sklene:

«Prošnja občin Turjak, Lužarje in Ulaka za uvrščenje občinske ceste Knaj-Karlovica se izroča deželnemu odboru v poizvedanje in poročilo v prihodnjem zasedanju.»

Poslanec Višnikar:

Slavni zbor! Oglasil sem se k besedi, ker se ne strinjam povsem s predlogom upravnega odseka. Častiti odsek nasvetuje, da se še vršé daljne poiz-

vedbe, predno se usliši prošnja občine Turjak. Vpraša se, ali je treba v tem slučaju takih poizvedeb in ali se mora tudi ta prošnja po običajnem uzorcu reševati. Jaz mislim, da tega treba ni. Po zakonu se smejo uvrstiti med okrajne ceste one, ki so važne za zvezo več okrajev ali cest. Priznalo se je to že večkrat, da je pri tej cesti v istini tako. Že leta 1872. prošile so občine Turjak, Lužarje, Videm in Podgora, da se cesta uvrsti med okrajne ceste, vršil se je takrat ogled. Deželni inženir je priznal, da ima cesta ugodno lego; vodi namreč po plodovitej dolinici, kjer se nahaja tudi več mlinov itd. Cestnemu odboru se je tudi naložilo, naj izjavi, ali je za to, da se cesta uvrsti med okrajne ceste ali ne, ali cestni odbor Velikolaški menda na to ni odgovoril. Dalje se je leta 1885. vnovič obrnila občina za podporo za zgradbo mostu med Stopami in Brankovem na tej cesti, katero so prevzele občine Turjak in Lužarje v svoje oskrbovanje. Dovolilo se je 500 gold., in tudi takrat se je cesta pregledala. Poslednjič je bil letos 22. avgusta zopet ogled na tej cesti, katerega se je udeležil tudi prečastiti gospod deželni glavar in deželni inženir Witschl. Pripoznalo se je, da je cesta velike važnosti, da je najkrajša in najprimernejša zveza okrajnih cest iz Rašice na Rob in iz Karlovca na Lužarje, da veže torej dve važni progí. Ker se je torej cesta že trikrat pregledala in meri ta kratka proga le 4 km, ni treba daljnih poizvedeb in bi bile dijete le proč vrzene.

Menim pa tudi, da ni pravično, ako se vzdrževanje tako važne ceste, ki bode posebno po preložitvi ceste na Lužarskem bregu še važneje za promet, nalaga eni in drugi občini. Razen tega bi še omenil, da smo cestni okraj Velikolaški o tem izdatno razbremenili, da smo velik del cest vzeli med deželne ceste in da se je za preložitev ceste na Lužarskem bregu dovolilo 4000 gold. podpore in brezobrestno posojilo v enakem znesku 4000 gold., da je torej le mala kompenzacija, ako cestni okraj Velikolaški prevzame v svojo oskrbo to kratko in jako važno progo.

Usojam si torej staviti nasvet:

Slavni deželni zbor naj sklene:

«1.) V cestnem okraji Velikolaškem se nahajajoča občinska cesta «Knejska rudna pot» imenovana, ki se odcepi pri Kneji od okrajne ceste z Rašice na Rob ter pri Karloviči veže to cesto z okrajno cesto iz Velikih Lašč čez Lužarje na Bloke, se uvrščuje med okrajne ceste.

2.) Deželnemu odboru se naroča, da potrebno ukrene, da okrajni cestni odbor Velikolaški prevzame v svoje oskrbovanje in vzdrževanje imenovano cesto, katero pa morajo občine, katerim je dolžnost jo vzdrževati, isto poprej spraviti v dobro normalno stanje.»

(Se podpira. — Wird unterstützt.)

Poslanec Detela:

Jaz priznavam popolnoma važnost dotične cestne proge in ne dvomim, da se bode sprejela kot okrajna cesta, ali v upravnem odseku držali smo se načela, da se uvrščenje v kategorijo okrajnih ali deželnih cest ne sme vršiti na vrat na nos, ampak treba poizve-

dovanj in izjav faktorjev, ki so pri tem udeleženi. V tem slučaju se je res proga pregledala, a cestni odbor Velikolaški za vzdrževanje te ceste za prihodnje leto ni skrbel, ker ni postavil v svoj proračun za to potrebne troške. Mi postopamo torej prenašlo, ako kategoriziramo to cesto kot okrajno cesto, medtem ko cestni odbor še ni imel prilike za to skrbeti, da jo bode moči oskrbovati.

Gospod poslanec Višnikar navaja, da se bode dala cestnemu odboru velika podpora za cesto na Lužarjih, ali v svojem proračunu nima cestni odbor ničesar proračunjenega, kar bi porabil za Lužarsko cesto. Ako bode imel kaj preostanka, ga bode moral obrniti za to cesto, in zato se mi zdi primerno, da se to vprašanje odloži za leto 1891. Tačas bode okrajnocestni odbor Velikolaški lažje to cestno progo prevzel, ker se bode zdatna proga okrajne ceste v njegovem okraji prevzela med deželne ceste. Torej nisem za to, da bi se zdaj po nasvetu gospoda predgovornika sprejela ta cesta med okrajne ceste.

Neobhodno potrebno je, da se slavni zbor drži principa, da se uvrščenje cest ne vrši tako na nagloma, ampak le na podlagi popolnoma instruiranega akta; sicer pridemo do tega, da se meni nič tebi nič ceste v deželnem zboru kategorizujejo, ne da bi deželni odbor prej stvar temeljito preiskoval. Iz tega principijelnega stališča prosim, naj se sprejme nasvet upravnega odseka.

Poslanec Višnikar:

Jaz obžalujem, da se tudi z besedami častitega gospoda predgovornika ne morem strinjati. Ako se bode še dalje povpraševal cestni odbor Velikolaški, se bode morebiti ne leta 1890., ampak šele leta 1891. uvrstila ta cesta med okrajne ceste. Poizvedbe se že vršé 15 let, trikrat so že bile komisije tam, čemu vse to? Zaradi vzdrževanja za prihodnje leto pa mislim, da ustreza tudi moj predlog, mereč na to, da morate dotični občini — Lužarje in Turjak — cesto popraviti tako, da bode popolnoma v dobrem stanju, predno se prevzame. Torej za prihodnje leto je skrbjeno in šele za leto 1891. bi vzdrževanje zadelo cestni odbor.

Poslanec Pakiž:

Jaz bi si usojal, prav toplo priporočati to prošnjo, katero sem omenjal že v 10. seji tekočega leta in sem priporočal, da bi se uvrstila med okrajne ceste, kajti v veliko korist je. Denar je pa tudi že pripravljen, občina Turjaška je že denar za tisti oddelek, ki spada pod občino Turjaško, uže pripravila, torej ne bode velike težave, to cesto v prav dober stan spraviti, da se bode mogla sprejeti med okrajne ceste, torej toplo priporočam predlog gospoda predgovornika poslanca Višnikarja.

Poročevalec Kersnik:

Jaz moram le konstatovati, da se je v upravnem odseku uvaževala res važnost te cestne proge in da je bil sklep, kateri se je tam naposled sprejel, le

nekako dilatoričen; ves odsek je pritrjeval potrebi, da se ta cesta med okrajne ceste dene, vendar pa se je strogo držal letos že večkrat izraženega principa, katerega je ravno gospod predgovornik Detela dovolj razjasnil.

Dovoljujem si le še jedno besedo: ko smo sklepali cestno postavo, se je reklo, deželnih cest je treba, da razbremenimo preveč obremenjene posamezne okraje s tem, da obremenimo deželo, to je celoto na korist posameznim. Sedaj imamo deželne ceste, pa dan na dan prihajajo prošnje: «Dajte nam še okrajne ceste!» Celota bo potem imela breme, posamezni okraji pa ravno tisto kot popred. Predno bodemo storili sklep, da uvrstimo kako cesto med okrajne ceste, treba bo tehtnega prevdarka in pomišljanja. Čakajmo, da se nekoliko uživi nova cestna postava!

To je stališče, katero je zavzimal upravni odsek, jaz ga zagovarjam tudi iz popolnega osebnega prepričanja, in nasvetujem še enkrat: Slavni zbor naj pritrdi nasvetu upravnega odseka.

Deželni glavar:

Glasovali bodemo najpred o predlogu gospoda poslanca Višnikarja, in prosim gospode, kateri mu pritrde, naj blagovolé ustati.

(Se odkloni. — Wird abgelehnt.)

Predlog je odklonjen.

Prestopimo k glasovanju o predlogu upravnega odseka, in prosim gospode, ki temu pritrde, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog upravnega odseka je sprejet, in s tem je rešena ta točka dnevnega reda.

6. Priloga 72. Poročilo upravnega odseka o načrtu zakona o povzdigi reje goveje živine (k prilogi 50.).

6. Beilage 72. Bericht des Verwaltungsausschusses über den Gesetzesentwurf betreffend die Hebung der Rindviehzucht (zur Beilage 50).

Poročevalec Povše:

Slavni zbor! Po nalogu upravnega odseka mi je čast poročati o načrtu zakona o povzdigi reje goveje živine. Ne bode mi treba biti obsirnem v utemeljevanji tega predloga, ker o tem vprašanji bavila se je ta slavna zbornica že večkrat in prav v lanskem zasedanji izrekla je ter naročila deželnemu odboru, da predloži deželnemu zboru ta načrt zakona, ki ima pripomoči k zboljšanju naše goveje živine.

Bil je zakon v tak namen že pred 10. leti sklenen in proglašen, a zvrševal se ni in ležal je le v prahu arhivov, kakor tudi ni bilo drugače pričakovati, ker sklenen je bil tako, da je z določbami v § 6. naravnost napravil iluzorično sleherno izvedbo. V tej določbi izrečeno je namreč bilo, da, ako je več kakor polo-

vica živinorejcev zadovoljna, takrat se kupi plemenski bik ob skupnih stroških. Prav tako je imel takratni zakon določilo, da ima vsaka občina svojo komisijo, ki določuje o sposobnosti plemenskih juncev. Da je taka določba pri takih malih občinah, kakershnih je pri nas tako veliko število, neizvedljiva že radi tega, ker ni najti v to sposobnih in tudi dovolj neodvisnih mož, mora pač sleherni priznati.

V tem načrtu pa ima § 3. take določbe, da ima vsaka občina dolžnost, potrebno število bikov plemenjakov kupiti in vzdrževati, in da ima županstvo stroške v to razdeliti na vse živinorejce, kateri ne redé svojih bikov plemenjakov.

V § 7. pa je odločeno, da se za vsaki sodni okraj imenujejo od deželnega odbora poleg načelnika c. kr. okrajnega glavarstva v posebno okrajno komisijo možje vesčaki, zgledni živinorejci, ki so tudi dovolj neodvisni in samostalni v svoji razsodbi.

S tem novim zakonom bo tedaj mogoče dejansko pospeševati rejo naše goveje živine, ki je ravno za naso deželo tolike imenitnosti, ker v njej založen je velikansk kapital kmetijskega premoženja, kar naj sledeče številke pojasnijo.

V vsej deželi je:

1.165 bikov, katere cenim po 100 gld.	116.500 gld.
86.452 krav » » » 50 »	4.322.600 »
55.642 volov » » » 100 »	5.564.200 »
20.012 telet do 1. leta » 20 »	400.240 »
3.262 bikov (od 1—3 let) » 50 »	163.100 »
29.185 teletic » 40 »	1.167.400 »
29.372 » » 50 »	1.468.600 »
skupaj . . .	13,202.640 gld.

Ako vzamemo v račun le $\frac{1}{4}$ del vrednosti višje, vidimo, da goveja živina v naši deželi reprezentuje lepo glavnic nad 16 milijonov goldinarjev, in tako narodno premoženje je pač vredno, da ga varujemo in skrbno skušamo zboljšati, ker v njem nahajamo še vir, iz katerega zamoremo z umnostjo in marljivostjo si večih dohodkov dobivati. Ako se nam posreči, da zboljšamo stanje goveje živine le toliko, da bi nam sleherna krava na leto le 5 gold. več donasala, kar je pač silno malo zahtevano, da bi se vsak vol v vrednosti zvišal za 10 gold., da bi mlada živina se zboljšala v letu le za 5 gold., razviditi moramo, da bi od

86.452 krav po 5 gld. več dobili na leto	432.260 gld.
55.642 volov po 10 gld. » » »	556.420 »
64.000 mlade živine po 5 gld. » » »	320.000 »
torej v letu več . . .	1,308.680 gld.

in vsak gospodar mi mora pritrditi, da toliko je pač tudi z malim naporom mogoče istinito doseči in šele z modro in skrbno zvršbo tega zakona bo se naša goved dokaj zboljšala, pomislimo le, kako slabi nespособni plemenjaki se rabijo za plemenitev. A ne dovolj, da so slabi, tudi dokaj premalo jih je. Vse dežele, sloveče po svoji lepi govedoreji, računajo, da na 100 krav treba vsaj enega plemenskega bika, in poglejmo, kako je gledé tega po naši deželi:

V okraji Ribnica pripada 1 plemenjaku biku	154 krav,
» Krškem » 1 » »	155 »
» Metlika » 1 » »	159 »
» Mokronogu » 1 » »	165 »
» Litija » 1 » »	168 »
» Senožeče » 1 » »	168 »
» Radeče » 1 » »	172 »
» Trebno » 1 » »	228 »
» Postojna » 1 » »	233 »
» Bistrica » 1 » »	252 »
» Kočevje » 1 » »	253 »
» Vel. Lašče » 1 » »	288 »
» Lož » 1 » »	297 »
in ubogem Črnomeljskem 1 » »	350 »

Vsi ti okraji torej nikakor ne zadostujejo poglativnemu pogoju umne in vspešne govedoreje.

Ne bom navajal velike narodnogospodarske zgube, katero imajo naši govedorejci po nedostatnosti plemenskih bikov, ker preobsiren bi bil. Le to navajam, da toliko zgube trpé zaradi nepozne oplenitve že po poznejem teletenji in s tem o poznej obilniši molži.

Naša dežela ima že po svoji naravi iskati prav v govedoreji svojo pomoč, kakor je že sedaj faktično, kar nam kažejo sledeče številke:

V vsi Avstriji šteje se na 1000 prebivalcev	367 glav govede,
pri nas na Kranjskem pa	467 » »
na Primorskem (Istri)	180 » »
Prav tako je na Kranjskem na 100 oralov zemlje	13 » »
na Istorskem na pr. pa	2 » »

Še enemu morebitnemu ugovoru, to je, da je le odveč s takimi strogimi zakoni siliti govedorejce, bi rad dostavil odgovor v pojasnilo. Tu mi pomaga naredba cesarske vlade zaradi konjereje. Veliko žrtvuje za cesarske žrebce, in po zakonu smejo se le taki žrebci spuščati, ki so od posebne deželne komisije pregledani in potrjeni. Tej strogi naredbi pa se ima naša dežela tudi zahvaliti, da se je nje konjereja izdatno povzdignila in da našim konjercem prihajajo boljše dohodki iz te reje, kakor se o tem moramo prepričati osobito na Gorenjskem.

Če torej za 21.957 kônj, in toliko jih je v naši deželi, kateri, če cenimo enega k drugemu po 100 gld., reprezentujejo vrednost 2,195.700 gld., je bilo umestno s takimi zakoni skrbeti, pač je naša govedoreja, ki je tolike važnosti za nas, vredna enake skrbi, zato v imenu gospodarskega odseka predlagam:

«1.) Načrt zakona o povzdigi reje goveje živine se potrjuje.

2.) Deželnemu odboru se naroča, da temu zakonu izprosi Najvišje potrjenje.

1.) Der Gesetzentwurf, betreffend die Züchtung der Rindviehzucht, wird genehmiget.

2.) Der Landesauschuss wird beauftragt, die Allerhöchste Sanction dieses Gesetzes zu erwirken.

Deželni glavar:

Otvarjam splošno razpravo, zeli kdo besede? (Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Torej prestopimo v nadrobno razpravo. Ako je slavna zbornica s tem zadovoljna, bode gospod poročevalec bral le posamezne številke paragrafov ter le tam, kjer je sprememba nasproti predlogu deželnega odbora, to naglašal.

(Ni ugovora. — Es wird kein Widerspruch erhoben.)

Poročevalec Povše:

(Bere §§ 1.—6. iz priloge 72., ki obveljajo brez debate. — Ließt die §§ 1—6 aus Beilage 72, welche ohne Debatte genehmigt werden.)

(Bere § 7. — Ließt § 7.)

Pri tem paragrafu predlagam, naj se v tretji vrsti zadnjega odstavka besede «zaslišavši poprej c. kr. kmetijsko družbo» spremené v «zaslišavši poprej osrednji odbor c. kr. kmetijske družbe» in v nemškem tekstu naj se po besedi «Bernehmung» vrinete besedi «des Centralauschusses».

(Obvelja. — Angenommen.)

(Bere § 8., ki obvelja brez debate. — Ließt § 8, welcher ohne Debatte genehmigt wird.)

(Bere § 9. — Ließt § 9.)

Ta paragraf je nov, in sicer po želji kmetijskega ministerstva. On je opravičen, ker se s tem le pospešuje sploh razvoj živinoreje na Kranjskem. Vsak komisijiski ud okrajne komisije bode imel protokolarčno izraziti svoje mnenje, in dotični zapisnik se bode posiljal deželnemu odboru, kateri bode izročil eden eksemplar deželni vladi, drugega pa c. kr. kmetijski družbi. Ker so to faktorji, ki zamorejo dokaj prispevati v povzdigo reje goveje živine, se razvidi, da je ta naredba le v korist.

Da se ujemajo izrazi v vseh paragrafih, nadalje predlagam, naj se v zadnji vrsti mesto besede «kranjske» postavi «c. kr.» in v nemškem tekstu «f. f.» namesto «frainisch», ter priporočam, naj se § 9. s to spremembo sprejme.

(Obvelja. — Angenommen.)

(Bere §§ 10.—14., ki obveljajo brez debate. — Ließt §§ 10—14, welche ohne Debatte angenommen werden.)

(Bere § 15. — Ließt § 15.)

Tudi ta paragraf je nov in zelo važen, ker ravno pri nas na Kranjskem se v tem oziru mnogo greši, da se komaj leto in še manj stare telice puščajo k oplemenjenju. Da iz takih nerazvitih živalic ne more biti uspešne govedi, je razvidno, zato naj se tako določilo v zakon sprejme, ki ima sploh ugajati povzdigi govedoreje.

(Obvelja. — Angenommen.)

(Bere §§ 16.—19., ki obveljajo brez debate. — Ließt §§ 16—19, welche ohne Debatte angenommen werden.)

(Bere § 20. — Ließt § 20.)

Pri tem paragrafu je drugi odstavek nov. V nemškem tekstu naj se v četrti vrsti nemškega teksta po besedi «Bestimmungen» vrine «des § 58», da bode v soglasji s slovenskim tekstom, v ostalem naj se paragraf nespremenjeno sprejme.

(Obvelja. — Angenommen.)

(Bere §§ 21.—24., naslov in uvod zakona ter uzorec iz priloge 72., ki obveljajo brez debate. — Ließt §§ 21—24, Titel und Eingang des Gesetzes sowie das Formulare aus Beilage 72, welche ohne Debatte genehmigt werden.)

Deželni glavar:

S tem je sprejet prvi predlog upravnega odseka. Drugi predlog se glasi:

«Deželnemu odboru se naroča, da temu zakonu izprosi Najvišje potrjenje.» — «Der Landesauschuss wird beauftragt, die Allerhöchste Sanction dieses Gesetzes zu erwirken.»

Prosim gospode, ki pritrde temu predlogu, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet.

Tretje branje odložimo za jedno prihodnjih sej.

7. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji občine Dobrovske, da se opomore velikim škodam poplavljanja po Gradašici.

7. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über das Gesuch der Gemeinde Dobrova um Abhilfe gegen die Wasserschäden des Gradašica-Baches.

Poročevalec Povše:

Slavni zbor! «Vedno hujše opustošenje naših zemljišč — takó piše županstvo Dobrovske v svoji prošnji do slavnega zbora — po prodovini, katero Gradašica iz gorovja prinaša seboj, sili preudano podpisano županstvo iskati in prositi pomoči pri visokem deželnem zboru. Ker je struga te vode sploh vsa že obilo po prodovini prenapolnena, je od toliko hujšega vpliva, ker voda hitro prestopa potok in to pa toliko hujše, ker lastniki jezov na mlino, in sicer oni v Bokalcu, potem v Kozarjih (lastniki Kolečar, mestni rotovž Ljubljanski, Vinčar, Travn) ob velikih vodah ne odpirajo zatvornice, kakor bi jih imeli.

Vsled te krivične, občeškodljive malomarnosti prepavlja Gradašica naše najboljše polje, senožeti in travnike, ter tudi razjeda obrežje ter s tem silno škodo zemljiščem našim pročinuje. Tako se pripeti, da se voda tako močno razlija, da jo imajo v Kozarjih po hišah in hlevih, ko bi se to dalo vse odstraniti in zabraniti, ko bi imeli napominani lastniki jezov zatvornice ob veliki vodi redno odprte.

Preudano županstvo prosi torej:

Visoki deželni zbor naj vpliva na to, da bo slavno c. kr. okrajno glavarstvo zaukazalo napominanim lastnikom vedno in redno za čas velike vode vse zatvornice odprte imeti ter da bo strogo na to pazilo.

Ob enem naj slavni deželni zbor blagovoli skrbeti za to, da se tók Gradašici boljše vredi ter da se posebno na podnožji pod sv. Katarine goro tako skrbi, da ne bo od gorovja hrumeča prodovina prihajala v Žirovnikov graben ter ga zasipala, kar silno škodo prouzročuje zemljiščem ob tem potoku navzdol.»

Dasiravno je že leto preteklo, odkar se je županstvo v tem oziru pritožilo, ni dobilo odgovora. Upravni odsek se je o tem posvetoval in moram navajati, kar mi je v veliko olahkočenje mojega postopanja, ravno besede priznanega hidrotehnika gospoda Podhagskega, ki je v svojem tehničnem poročilu o izsuševanju Ljubljanskega močvirja preiskoval pritoke Ljubljanice in ko je to partijo Gradašice pregledal, pravi o odprti dolini od Polhovega Gradca naprej do meje močvirja v občini Dobrova (bere — liešt):

«Tudi tukaj je struga potoka napolnjena s prodovjem vsled napačnih, morebiti že stoletja stoječih vodnih stavb, tako da že srednje visoka voda iz struge izstopi. Da se temu pomaga, treba je najprej narediti pri vsaki vodni stavbi temeljne zatvornice, potem strugi dno poglobiti in bregovje s potrebnimi deli zavarovati.»

Dalje pravi: «da so zatvornice tako slabe, da se še vzdigniti ne morejo, ko pride povodenj. Vsled tega je vsa struga polna prodovja in pri najmanjšem naraščaji stopi voda čez bregove in poplavi vsa zemljišča v dolini in cesto na Polhov Gradec.»

Nevarnost povodnji se zamore odstraniti le tedaj, ako se s pomočjo temeljnih zatvornic površje najvišje vode zniža.

Nadalje pravi, da je cela dolina Gradašice sedaj zamlakužena vsled zastajanja normalnih, še bolj pa najvišjih vod in zapori pri temeljnih zatvornicah se ne morejo rabiti, ker se ne more do njih. «Zato — pravi Podhagski — bi se morali dotični lastniki prisiliti, da bi popravili zatvornice na tak način, da bodo zadoštovale svojemu namenu; dalje bi se morala višina vzpora določiti in po danem dovoljenji te višine ukazati, da se zatvornice pri vsakem višjem naraščaji vode koj odpró, kolikor je treba. Oni, ki so to dolžni storiti, bi imeli osebno odgovorni biti za spolnitev te naredbe.»

Gospôda moja, konstatovano je tudi po slovečem hidrotehniku, da se te malomarnosti od strani mlinških gospodarjev na Gradašici vrše, in kdor pozna ravàn Dobrovsko, mora priznavati, da jo prištevamo najrodovitnejšim v kranjski deželi, torej je jako pogrešno, ako se zaradi interesa, oziroma malomarnosti nekaterih mlinarjev toliko škode dela kmetovalcu poljedelcu.

Slavna zbornica je leta 1872. dne 15. maja sklenila zakon, ki določuje gledé razmer pri vodah. Pri tem zakonu bi bilo moči prisiliti posestnike, da zvršujejo strogo svoje dolžnosti, da odpirajo svoje zatvornice, ko voda narašča, potem namreč voda odnaša nasip in ga ne pušča na njivah in travnikih. Dovoljujem si prečitati §§ 6. in 7. omenjenega zakona, ki se glasita (bere — liešt):

«§ 6. Dovoljene naprave in priprave ima lastnik tako narediti in vzdrževati, da puščajo vodi in ledu kolikor je mogoče neoviran odtok, da ne delajo ribštvu in drugim užitkom nobene nepotrebne težave ali škode in da se voda ne trati.

Ako bi dotičnik dokazal, da se ni ravnalo po ti naredbi, naj na njegovo prošnjo v primernem obroku politiška gosposka zapové odpravo teh napak, in ako je obrok zastoj pretekél, naj se napake odpravijo na troške zamudnikove.»

§ 7. Ako se zastajanja ali druge poškodbe, katere so nasledek kake zajeze, morajo odpraviti tako, da se zajeza niže postavi ali prenaredi, brez da se gonilna moč naprave zmanjša, tedaj morajo lastniki naprave, če tega poškodovanja niso sami krivi, na troške poškodovanih ali sami zajéze niže postaviti ali prenarediti ali pa to poškodovanim prepustiti; ako pa so sami krivi, tedaj morajo to na svoje troške narediti.

Kedaj se sme to zahtevati in kako se ima to uravnovati, to razsoja politiška gosposka, ne kratee določbe § 66.»

Ta paragrafa deželnega zakona sta torej tista, ki zamoreta tukaj v pomoč priti in ker županstvo Dobrovsko že leto dni zastoj na to rešitev čaka, predlaga upravni odsek:

Slavni deželni zbor naj sklene:

«Prošnja županstva občine Dobrovske izročá se deželnemu odboru v rešitev z nalogom, da vpliva na c. kr. okrajno glavarstvo, da isto v napominani zadevi občine Dobrovske postopa po določilih §§ 6. in 7. deželnega zakona z dné 15. maja 1872. leta.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte gehmigt.)

8. Ustno poročilo upravnega odseka gledé naprave ceste iz Podpeči do gospodarske ceste, ki se nahaja v ozemlju Ljubljanskega mesta ter stika pri Lipi z okrajno cesto Tomišelj-Lipa in ob uvrstitvi obeh prog med okrajne ceste (k prilogi 60.).

8. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses betreffend die Herstellung einer Straße von Podpeč bis zu der im Gebiete der Stadt Laibach gelegenen, an die Tomišelj-Lipe-Bezirksstraße bei Lipe anbindenden Wirtschaftsstraße und Einreihung der beiden Strecken in die Kategorie der Bezirksstraßen (zur Beilage 60.).

Berichterstatter Freiherr von Pichtenberg:

Hohes Haus! Es liegt der Bericht des Landesauschusses vor, betreffend die Herstellung einer Straße von Podpeč bis zu der im Gebiete der Stadt Laibach gelegenen, an die Tomišelj-Lipe-Bezirksstraße bei Lipe anbindenden Wirtschaftsstraße und Einreihung der beiden Strecken in die Kategorie der Bezirksstraßen. Der Straßenausschuss Umgebung Laibach hat sich anlässlich einer mit dem Straßenausschuss von Oberlaibach zu Stande gekommenen Vereinbarung verpflichtet, das für den betreffenden Straßenausbau nöthige technische Operat zu liefern. Sehr interessirt sind die Gemeinden Franzdorf und Preffer durch das Zustandekommen der Strecke Podpeč-Lipe-Laibach, da die Verbindung mit Laibach um mehr als 3 km abgekürzt würde, was im Interesse des allgemeinen Verkehrs sehr wünschenswert wäre. Für den Straßenausbau liegen drei Projecte vor, zwei davon vom Straßenausschuss Umgebung Laibach. Nach dem einen Projecte würde die Länge der Strecke

1858 m, die Herstellungskosten 9751 fl. 27 fr. betragen, während nach dem zweiten Projecte die neu herzustellende Strecke 1650 m lang wäre und die Herstellungskosten auf 8401 fl. 98 fr. sich belaufen würden. Das dritte Project haben die Gemeinden Franzdorf und Preßler ausarbeiten lassen. Für die hier in Aussicht genommene 1856 m lange Trace würden sich die Herstellungskosten auf 5747 fl. 61 fr. beziffern, wovon 349 fl. 50 fr. durch freiwillige Beiträge gedeckt sind. In diesem Betrage sind 50 fl. inbegriffen, welche die krainische Baugesellschaft zugesichert hat. Außerdem hat sich die Baugesellschaft bereit erklärt, das überflüssige Schottermateriale aus dem Steinbruche bei Podpeč unentgeltlich zu liefern. Im Hinblick auf den Umstand, daß für die Herstellung der angestrebten Verbindung drei Projecte vorliegen, hat der Landesauschuß bisher noch nicht die Wahl getroffen, welches derselben zur Ausführung zu empfehlen wäre, glaubt aber, daß zuerst noch ein Localangenschein nothwendig sein wird, um die Tragfähigkeit des Terrains, da die Straße über Torfschichten gienge, zu untersuchen.

Der Verwaltungsausschuß hat sich im allgemeinen mit dem fraglichen Straßenbaue einverstanden erklärt und stellt den Antrag:

Der hohe Landtag wolle beschließen:

«Der projectierten Straßenherstellung wird im Principe beigeftimmt und der Landesauschuß beauftragt, über das billigste und am meisten praktische Project noch nähere Erhebungen zu pflegen und hierüber in der nächsten Landtagsession Bericht zu erstatten.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

Berichterstatter Freiherr von Pichtenberg:

Ich erlaube mir die Bitte an den Herrn Landeshauptmann zu stellen, über Punkt 9 und 10 der Tagesordnung gleichzeitig berichten zu dürfen.

Deželni glavar:

Gospod poročevalec izreka željo, da bi poročal ob jednom o točki 9. in 10. dnevnega reda. Je kaj ugovora proti temu?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ni ugovora, se bode tako zgodilo.

9. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji župansteve Želimlje, Studenec in Bloke, da se uvrsti cestna proga Studenec-Golo-Krvava Peč-Ravnik-Lahovo med okrajne ceste.

9. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über das Ansuchen der Gemeinden Želimlje, Studenec und Oblak um Einreihung der Straßenstrecke Brunnendorf-Golo-Blutigenstein-Ravnik-Lahovo unter die Bezirksstraßen.

10. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji mestne občine Lož za uvrstitev cestne proge Studenec-Golo-Krvava Peč-Ravnik-Lahovo med okrajne ceste.

10. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über das Gesuch der Stadtgemeinde Laas um Einreihung der Straßenstrecke Brunnendorf-Golo-Blutigenstein-Ravnik-Lahovo unter die Bezirksstraßen.

Berichterstatter Freiherr von Pichtenberg:

Die Gemeinden Želimlje, Studenec und Oblak einerseits und die Stadtgemeinde Laas andererseits bitten um die Kategorisirung der Straße Brunnendorf-Golo-Blutigenstein-Ravnik-Lahovo als Bezirksstraße. In den Gesuchen wird erwähnt, daß alle Bewohner der genannten Gemeinden sowie der Stadtgemeinde Laas durch die Benützung dieser Straße Laibach viel näher gerückt sind. Von Laas nach Laibach und zurück käme man sogar in einem Tage. Andererseits liegen den Gesuchen keine näheren Daten bei und deshalb sah sich der Verwaltungsausschuß bemüssiget, den Antrag zu stellen:

Der hohe Landtag wolle beschließen:

«Der Landesauschuß wird beauftragt, über diese Petitionen Erhebungen zu pflegen und hierüber in der nächsten Landtagsession Bericht zu erstatten.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

11. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji ljudske šole na Dobrovi gledé denarne podpore za pokončevanje glogovega belina in za Dobrovski šolski vrt.

11. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über die Petition der Volksschule in Dobrova um Geldunterstützung behufs Vertilgung der Kohlweißlinge und für den Schulgarten in Dobrova.

Berichterstatter Freiherr von Pichtenberg:

Die Volksschulleitung der Gemeinde Dobrova bringt in ihrem Gesuche zwei Petitionen ein. In einer langen Abhandlung über die Obstzucht wird zuerst der furchtbare Schaden, den die Kohlweißlinge anrichten, auseinandergesetzt, und der Bittsteller bittet, der hohe Landtag möge eine entsprechende Summe votiren, damit unter der Schuljugend besonders fleißige Vernichter der Kohlweißlinge daraus mit kleinen Gaben theilhaft würden. Weiters erzählt er noch, daß die Gemeinde Dobrova einen Schulgarten errichtet hat, daß Obstbäume und Wildlinge darin angepflanzt wurden und daß darauf eine Schuld haftet, und deshalb bittet er beim hohen Landtage um eine Unterstützung von 40 fl. für Schuldentilgung und Ankauf von Geräthen. Der Verwaltungsausschuß war über dieses Gesuch nicht allzusehr erfreut. Erstens ist es nicht gehörig instruiert und

zweitens gehört es nicht vor den Landtag. Wollte man heute dieses Gesuch berücksichtigen, so hätten wir es im nächsten Jahre mit 50—60 ähnlichen Gesuchen zu thun. Derlei Petitionen gehören vor den Landesauschuß oder vor die Landwirtschaftsgesellschaft, aber nicht vor den Landtag.

Der Verwaltungsausschuß beantragt daher einfach auf die Abweisung dieses Gesuches.

(Obvelja. — Angenommen.)

12. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji občine Struge v Kočevskem okraji za podporo, oziroma zmanjšanje davkov.

12. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über das Gesuch der Gemeinde Strug im Bezirke Gottschee um Unterstützung, beziehungsweise Steuerverminderung.

Berichterstatter Braune:

Hohe Versammlung! Das Gesuch der Gemeinde Strug lautet (here — liest):

«Da der hohe Landtag dem k. k. Ministerium des Innern und dem Reichsrathe ein Gesuch zu Gunsten der durch Ueberschwemmungen und Elementarereignisse Beschädigten zu unterbreiten gedenkt, bittet auch die Gemeinde Strug um eine Geldaushilfe oder wenigstens um eine Herabminderung der Steuerlasten und unterstützt ihre Bitte mit folgenden Gründen:

1.) Ist die Gemeinde Strug in Dürrenkrain seit jeher eine arme Gemeinde, deren 1065 Einwohner keinerlei Verdienst haben, weshalb sich bis jetzt 60 ihrer Angehörigen in Amerika befinden, darunter 25 Grundbesitzer, während andere in Wien Kastanien braten oder in die kroatischen Holzschläge gehen, um sich das tägliche Brot zu verdienen.

2.) Ist die Lage der Ortschaft, mit Ausnahme von zweien, derart, daß sie fast alljährlich durch Hochwässer mehr oder weniger Schaden leiden. Heuer fanden zwei Ueberschwemmungen statt, am 31. September glich das ganze Thal durch mehrere Tage einem See.

3.) Ist die Fehlung heuer auch durch Engerlinge verwüftet worden, insbesondere die Erdäpfel, während der Rost den Weizen so heimsuchte, daß kaum genug für den Samen übrig bleibt. Bis Weihnachten konnten die Einwohner zur Noth auskommen, weil sie etwas Türkenweizen ernteten, doch wird im Frühjahr bestimmt Mangel an Saatgut eintreten und die Steuer unerschwinglich werden. Auf Grund dessen bittet der Gemeindevorstand im Namen der sämtlichen Ortsinsassen, der hohe Landtag wolle auch für die Gemeinde Strug eine Nothstandsaushilfe oder wenigstens eine Herabminderung der Steuer erwirken.»

Diese Angaben sind alle richtig und verdienen jede Berücksichtigung von Seite der hohen Regierung. Was die im Gesuche angeführte Auswanderung nach Amerika betrifft, nimmt diese in der Bezirkshauptmannschaft Gottschee in einem Maße überhand, welches die ernsteste Erwägung verdient. Nach den Aeußerungen eines hiesigen Spediteurs

hat derselbe heuer aus Krain nicht weniger als 4000 Personen nach Amerika befördert! Wohin das führen soll, ist nicht abzusehen. Die Zahl der Auswanderer steigt von Jahr zu Jahr und entvölkert das Land, indem es ihm die besten Arbeitskräfte entzieht. Die Wohnhäuser stehen leer, die Hüben werden nicht mehr bewirtschaftet und die ohnehin schlechten Gründe durch das Brachliegen noch schlechter und wertloser. Die Regierung gibt sich zwar Mühe, die Auswanderung hintanzuhalten, leistet ihr aber gewissermaßen dadurch Vorschub, daß sie im politischen Bezirke Gottschee bei Ertheilung von Hausierpässen eine Strenge walten läßt, die nicht gerechtfertigt erscheint. Wollen die Bewohner der Bezirkshauptmannschaft Gottschee, wozu auch Strug gehört, — einen Hausierpass haben, so müssen sie alljährlich darum einschreiten, müssen alljährlich die kostspieligen Sitten- und Gesundheitszeugnisse beibringen und werden trotzdem in vielen berücksichtigungswerten Fällen abgewiesen. In anderen Bezirkshauptmannschaften, im benachbarten Rudolfswert, Tschernembl ist es nicht so; hat einmal jemand einen Pass, so wird ihm dieser anstandslos auf ein Jahr verlängert. Bei der übertriebenen Strenge, die in der Hauptmannschaft Gottschee in dieser Beziehung herrscht, wird der Zweck, die Leute an die Scholle zu fesseln, nicht erreicht, wie die Erfahrung lehrt. Wer nur irgendwie das Reisegeld aufbringen kann, der verläßt Haus und Hof und zieht über das Meer. Es fehlt nur noch, daß er gewissenlosen Auswanderungsagenten in die Hände fällt, wie die galizischen Bauern. Eine hohe Regierung sollte, wie gesagt, das erwägen und bei Ertheilung von Hausierpässen jede Erleichterung eintreten lassen, denn es ist besser, die Leute ernähren sich durch den Hausierhandel, als sie verlassen ihre Heimat für immer. Man muß da zwischen zwei Uebeln das kleinere wählen.

Daß die Gemeinde Strug auch eine Herabminderung der Steuer hervorhebt, ist für den, welcher weiß, in welchem erschreckenden Maße die Steuer im politischen Bezirke Gottschee in den letzten zwei Jahren erhöht wurde, leicht begreiflich. Man gieng bei der Bemessung mit der größten Rücksichtslosigkeit, ich möchte sagen Willkür, vor,kehrte sich nicht im mindesten an das Gutachten der Vertrauensmänner und zog die Steuerschraube derart an, daß den Leuten Hören und Sehen vergieng.

Die Bitte der Gemeinde Strug ist daher nur zu gut begründet, und ich kann das Studium der Vorgänge bei der Steuerbemessung einer hohen Regierung nicht genug ans Herz legen.

Der Verwaltungsausschuß stellt demnach den Antrag:

Der hohe Landtag wolle beschließen:

«Das Gesuch der Gemeinde Strug um eine Nothstandsaushilfe, beziehungsweise um eine Herabsetzung der Steuerleistungen wird dem Landesauschusse zur weiteren Behandlung und Berücksichtigung zugewiesen.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

13. Ustno poročilo finančnega odseka o zopetni zgradbi deželnega gledišča v Ljubljani (k prilogi 58.).

13. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses betreffend den Wiederaufbau des landschaftlichen Theaters in Laibach (zur Beilage 58.).

Poročevalec Hribar:

Visoki zbor! Ker imate v rokah poročilo deželnega odbora o vsem tem, kar je bil od poslednjega zasedanja storil gledé zopetne zgradbe deželnega gledišča, mislim, da mi ne bode treba, obsirneje o tem govoriti. V kronološkem redu navaja deželni odbor vse svoje delovanje in jaz se bodem omejil le na to, da najvažnejše točke tega poročila dopolnim s posebnimi podatki, kateri so bili na razpolaganje finančnemu odseku.

Pred vsem mi je omeniti, da se je deželni odbor obrnil do mestnega magistrata s prošnjo, naj mu za stavbo gledišča odmeri primeren prostor. Mestni zbor se je o tej stvari posvetoval in je končno prišel do zaključka, naj se deželnemu odboru ponudi cesarja Josipa trg za stavišče. Na podlagi tega naznanila mestnega magistrata je potem deželni odbor sklenil, naj se začne izdelovati načrt za zgradbo gledišča in naj se ozira samo na oni znesek, ki je bil v prejšnjem zasedanju dovoljen, da se sme porabiti. Najpred se je mislilo razpisati javni natečaj, kasneje pa je deželni odbor prišel do prepričanja, da je bolje, ako se najme poseben, v glediških stavbah zveden arhitekt in temu prepusti izdelovanje načrta. Sklenil je torej pogodbo z arhitektom Walterjem, naj napravi načrt do 1. aprila 1889, da bi bilo mogoče, stavbo že leta 1889. začeti in leta 1890. dokončati.

Arhitekt Walter predložil je svoj načrt, ki pa je bil nedostaten, ker proračuni niso bili čisto izdelani in načrt sam v mnogih stvareh nepopolen. To je priznala enketa, ki se je dne 28. januarija šela, in arhitekt Walter se je pozval, naj načrt dopolni in proračun natančneje sestavi.

Ker vkljub večkratnim urgencijam od njega ni bilo mogoče dobiti natančnega načrta, zavezal se je deželni inženir Jan Vladimír Hráský, da bode napravil načrt; prosil je le, naj se najme poseben risalec za arhitektonične stvari.

Deželni odbor je vsled tega razpisal konkurz za tako službo in namestil je arhitekta Antona Hrubega za risalca.

Inženir Hráský je z arhitektom Hrubim naredil poseben samostojen načrt za zgradbo deželnega gledišča. O tem načrtu se je enketa posvetovala dne 18. julija t. l. in spoznala jednoglasno, da je veliko boljši, ko Walterjev načrt, ker odgovarja vsem zahtevam, ki se do dobrega gledišča morejo staviti. Troški, ki so bili proračunjeni na 237.398 gold. 30 kr., narastli so tako višoko zato, ker je bilo po programu, ki se je izdelovateljem predložil, treba napraviti trojno vrsto lož: v pritličji, v prvem in v drugem nastropji,

in se je njihovo stevilo določilo na 60; poleg tega se je določilo, da ima biti še posebna galerija.

Ker je enketa spoznala, da bi bil načrt primeren, deželni odbor pa je sprevidel, da s takimi troški ne bi mogel gledišča zidati, je poslal načrt tvrdki Fellner in Helmer na Dunaj, ki je priznalo najboljša avstrijska tvrdka glede gledališčnih staveb, da bi potem, ravnaje se po oceni te tvrdke, mogel dati izdelati novi načrt s troški samo 190.000 gold. Tvrdka Fellner in Helmer je pregledala načrt in podala o njem svoje mnenje. Iz tega je razvidno, da je načrt, katerega sta izdelala inženir Hráský in arhitekt Hruby, v umetniškem oziru vsakako dovršen in da dela jako prijeten utis kot monumentalna zgradba. Gledé posameznosti pa je firma podala nekatere pomisleke deželnemu odboru. Ti pomisleki so:

Prvič, da so pritlične oblačilnice ali garderobe premajhne. Projektanta sta računala prostor za 80 osob. Z ozirom na potrebo v starem gledišči bilo je misliti, da bode to zadostovalo; vender sta sedaj oba mnenja, da se more v novem načrtu napraviti več prostora, dasiravno se ne da trditi, da bi bil prostor za 80 osob premajhen.

Nadalje navaja tvrdka, da je dvorana veliko previsoka, kar je na kvar vidu in sluhu. Da je dvorana visoka, umevno je samo po sebi, ker je bil stavbeni program tak, da se je moralo projektovati tri vrste lož in galerija. Na prostoru, ki je bil projektantoma na razpolaganje, nista mogla projektovati tacega gledišča, da bi bila imela pristo polje na širjavo in na dolgost; morala sta torej iti v višavo.

To je pa način, po katerem se zidajo gledišča povsod na Laškem; projektantov torej ne more zadeli krivda, da sta načrt tako zvršila.

Kar se tiče opombe, da bi bila dvorana na kvar vidu in sluhu, treba je opomniti, da sta projektanta potegnili natančno črte od odra k vsem prostorom gledišča in da sta se prepričala, da se bode z vseh mest gledišča dobro videlo na oder; ali se bode tudi dobro slišalo ali ne, o tem ni sedaj gotovih podatkov in mogoče je, da glas na galerijo ne bode ravno popolnoma dobro prihajal, ker je gledišče visoko projektovano. A z ozirom na to, ker ni na razpolaganje prvotno proračunjenega stavbenega kapitala, mislita projektanta pri novem načrtu odpomoči tudi temu nedostatku s tem, da znižata stavbo za eno nadstropje, tako da bodo tudi poslušalci na galerijah dobro slišali.

Kot tretjo napako navaja tvrdka Fellner in Helmer, da projekt nima dnevne svetlobe na razpolaganje. To bi bila res napaka; presojevalec je tu — menda v naglici — popolnoma prezrl, da je v načrtu na galeriji dnevna svetloba preskrbljena in urejena tako, da bi se v celem gledišči po dnevu dobro videlo. Dalje se pravi, da bi bilo želeti pokritega vhoda za obiskovalce, ki se pripeljejo; tudi tukaj se mora misliti, da je presojojčča tvrdka projekt le površno pogledala, kajti taka streha nad glavnim vhodom je projektovana; po novem načrtu pa misli projektant napraviti balkon, pod katerim bodo vozovi postajali.

Dalje pravi tvrdka, da se mora v estetičnem oziru reči, da je arhitektura dvorane nekoliko preokorna. To je pač posledica tega, da je morala biti vsled velikega števila lož projektovana visoka, sedaj se število lož zmanjša, galerija se opusti in spravi v drugo nadstropje, kjer bode zadej nad foyerom in vsled tega dvorana ne bode več tako visoka. Vkljub temu pa se mora reči, da po projektu ni opravičena trditev, da je dvorana preokorna, kajti visokost ne more opravičevati takega izreka, ker se dà tudi visoka dvorana lepo zvršiti.

Gledé troškov omenja firma, da bi bil projekt Walterjev veliko cenejši nego projekt Hraskega in Hrubega. Tudi v tem se je vrinila firmi pomota. Ona računa po kubičnem obsegu in ta znaša pri Walterji za 2000 m^3 več ko pri Hraskem; zarad tega bi slednji moral ceneji biti.

Glede celote pa se izreka, da je drugi projekt vsekako priporočljiv, ker je estetično krasno izveden, da torej, ako se bode volilo izmed teh dveh načrtov, gre vsekakor prednost drugemu.

Vsled tega je prišla glediščna stavbinska enketa do prepričanja, da je dati prednost projektu inženirjev Hraskega in Hrubega. Ker pa ni bilo zadosti denarja na razpolaganje in je deželni odbor sklenil, da se je strogo držati v mejah kredita, ki je za stavbo dovoljen, povprašal je projektanta, ali bi mogla narediti nov načrt, v katerem bi za primerno število oseb ne bil preveč zaožen prostor. Odgovorila sta, da bi to bilo pač mogoče za 560 oseb, ne da bi troški znašali več kot 190.000 gold.; toda izjavila sta ob enem, da bi nikakor ne bilo mogoče vpeljati v gledišče s tem zneskom električne razsvetljave, temveč bi se morala vpeljati plinova razsvetljava.

Obžalovati je to okolnost, ako pomislimo, da je ravno plinova osvetljava bila v novejšem času večkrat povod, da so gledišča pogorela, in ravno danes čitam v «Laibacher Zeitung» telegram, da je vsled plinove razsvetljave pogorelo včeraj gledišče v Barceloni; ker pa ni več sredstev na razpolaganje, je tudi finančni odsek, dasiravno je danes vseobče mnenje, da je za gledališča edina prava razsvetljava električna, moral se odločiti za plinovo razsvetljavo, da se stavba ne ovira.

Finančni odsek je prišel torej do prepričanja, da ne kaže drugače, nego sprejeti od občine Ljubljanske ponujeni prostor, cesarja Josipa trg, za stavišče. Oziraje se na druge prostore, bi prostor v Lattermannovem drevoredu ne ugajal, ker je preveč mokroten in bi se troški za 20.000 gold. zvišali za odpeljavo vode in take naprave pri odru, da voda ne bi mogla neprilike delati; da bi pa bilo mogoče najti kako drugo pripravno stavbišče, ni bilo upanja, in zato se je finančni odsek — kakor rečeno — odločil, naj se gledišče zida na cesarja Josipa trgu. Novo gledišče bode sedaj mesto 1440 m^2 imelo 1200 m^2 zazidane ploščine in mesto 25.000 m^3 obsegalo le 20.000 m^3 vsebine. Potem takem je prišel finančni odsek do prepričanja, da bode za denar, kateri je na razpolaganje, zares mogoče sezidati gledišče, ter vam stavi temu primerne predloge.

Omeniti mi je še nekaj. Deželni inženir Hráský je izdelal načrt večinoma v prostih svojih urah. S tem je imel veliko posla in je zamudil mnogo zaslužka pri komisijah, katerih se ni mogel udeleževati. Načrt je izvrstno izdelan, proračun točen, in zatorej je mislil finančni odsek, da se mu votira primerna odškodnina, ki se mu pa izplača šele tedaj, ko predloži predelani načrt gledišča s proračunom vred.

Iz teh razlogov imam čast v imenu finančnega odseka nasvetovati:

Visoki deželni zbor naj sklene:

«1.) Poročilo deželnega odbora o zopetnej zgradbi deželnega gledišča jemlje se na znanje.

2.) Istemu se naroča, naj stori vse potrebno, da se bode deželno gledališče na cesarja Josipa trgu v Ljubljani po načrtu, katerega imata izgotoviti inženir Hráský in arhitekt Hrubý, zidati začelo že v spomladi 1890 in naj se gledé stavbenih troškov ravna strogo po sklepu deželnega zbora z dne 22. oktobra 1888.

3.) Mestni občini Ljubljanski izreka se za brezplačni odstop stavbišča na cesarja Josipa trgu zahvala deželnega zbora.

4.) Deželnemu inženerju Janu Vladimiru Hráskemu ima se, potem ko predloži za stavbo gledišča v vseh posameznostih dovršeni novi načrt s proračunom vred, izplačati nagrada 500 gold. iz gledališkega zaklada.

(Vsi predlogi obveljajo brez debate. — Alle Anträge werden ohne Debatte genehmiget.)

14. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu gledališkega zaklada za leto 1890. (k prilogi 8.).

14. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Vorschlag des Theaterfundes pro 1890 (zur Beilage 8.).

Poročevalec Hribar:

Visoka zbornica! Proračun gledališkega zaklada za leto 1890. imate v prilogi 8., katero blagovolite v roke vzeti.

Finančni odsek predlaga soglasno z deželnim odborom pri rubriki I. «Vzdrževanje poslopij» 119 gold., pri II. «Davki in priklade» 623 gold., pri III. «Zavarovanje proti ognju» 15 gold., pri IV. «Različni troški v ordinariji» 120 gold. in v ekstraordinariji z ozirom na ravno storjeni sklep kot nagrado inženirju Hráskemu 500 gold., pri V. «Za zgradbo novega gledišča» 189.216 gold., tako da znaša skupna potrebščina pri naslovih I.—V. 190.593 gold., namreč v ordinariji 877 gold. in v ekstraordinariji 189.716 gold.

Pokritje je sledeče: ad I. predlaga deželni odbor, naj se najmovine proračunijo na 1960 gold. Finančni odsek pa predlaga kot prvi naslov 4% obresti od glavnice gledališkega zaklada v znesku 73.999 gold. 54 kr. za čas od 1. januarja do 1. julija 1890, ker

misli, da se od tega dne ne bode izdalo še nič od te glavnice, ker bode dežela itak morala najeti denarja za zidanje gledišča; te obresti bodo znašale 1500 gold. in naj se po predlogu finančnega odseka postavijo kot prvi naslov v proračun. Drugi naslov bi bile potem najmovine, kakor jih predlaga deželni odbor s 1960 gold. v rednem pokritju; tretji naslov: Donesek iz deželnega zaklada za porabo deželno-zborske dvorane 500 gold., kakor predlaga deželni odbor, četrti naslov: Različni prihodki 210 gold. soglasno s predlogom deželnega odbora. Potem znaša vse pokritje 4170 gold. v ordinariji.

Nasproti potrebščini 877 gold. v ordinariji in 189.716 gold. v ekstraordinariji, vkup 190.593 gold., kaže se v ordinariji prebitok 3293 gold., v ekstraordinariji nedostatek 189.716 gold., ter znaša ves nedostatek 186.423 gold.

Gledé pokritja tega nedostatka predlaga vam finančni odsek sledeče: najpred da se ima pokriti s kapitalom, katerega ima glediški zaklad na razpolaganje. Ta kapital je znašal po poročilu deželnega odbora dne 31. decembra 1888. 61.153 gold. 54 kr. Primerjajoč ta znesek z računskim sklepom za leto 1888. našel je finančni odsek, da mora biti pomota, kajti za l. 1888. je v računskem sklepu izkazan kapital 51.153 gold. 54 kr. Ker se ima temu znesku pristeti še tistih 20.000 gold., ki so se bili skupili za staro gledišče, vidno je, da je izkazanih 10.000 gold. premalo. To izvira odtod, ker si je deželna blagajnica, katera je potrebovala tekem leta denarja, izposodila 10.000 gold. Letos vrnila je ta znesek, in naložil se je dne 12. novembra 1889. v hranilnici.

Po tem takem znaša torej kapital glediškega zaklada mesto 61.153 gold. 54 kr. pravilno 71.153 gold. 54 kr., k temu je še pristeti 4% obresti iz l. 1889. od vsega kapitala — kajti tudi deželni zaklad bode moral od tistih 10.000 gold. plačati 4% obresti — torej priračuniti je še 2846 gold., in ima torej glediški zaklad svojega pokritja 73.999 gold. 54 kr., in ako se sem prišteje končno še donesek mestne občine Ljubljanske s 15.000 gold., znaša torej lastno premoženje gledališkega zaklada 88.999 gold. 54 kr. V primerju z nepokrito potrebščino kaže se torej nedostatek 97.423 gold. 46 kr., in finančni odsek nasvetuje, da se pokrije z blagajničnimi preostanki 2423 gold. 46 kr. — kajti gledališki zaklad ima danes več kot 3000 gold. blagajničnih preostankov — ostalo pa s kreditno operacijo tako, da se najme 95.000 gold. po 4% in določi obrestovanje in odplačilo tako, kakor je bilo skleneno v seji dne 22. oktobra preteklega leta.

Finančni odsek torej predlaga:

Visoki deželni zbor naj sklene:

«Proračun gledališkega zaklada za l. 1890. s potrebščino	190.593 gold.
in zakladi	4.170 »
torej z nedostatkom	186.423 gold.

kateri naj se pokrije:

1.) Z lastnim premoženjem gledališkega zaklada v znesku 88.999 gold. 54. kr.

2.) z blagajničnimi preostanki 2.423 » 46 »

3.) s kreditno operacijo 95.000 » — »

(v smislu sklepa z dne 22. oktobra 1888)

torej vkup 186.423 gold. se odobri.

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte genehmigt.)

15. Ustno poročilo finančnega odseka o zgradbi deželnoobranske vojašnice (k prilogi 54.).

15. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses betreffend den Bau der Landwehrkaserne in Laibach (zur Beilage 54.).

Poročevalec ces. svétnik Murnik:

Slavni zbor! Finančni odsek posvetoval se je o poročilu deželnega odbora o zgradbi deželnoobranske vojašnice v Ljubljani in se je povsem strinjal s poročilom deželnega odbora. Slavni zbor je že v seji dne 21. januarja 1888, kakor je tudi v tem poročilu omenjeno, končno sklenil, da se deželnemu odboru naroča, naj se zaradi zidanja deželnoobranske vojašnice za 24. in 25. bataljon in potrebnih magacinov pogodi na podstavi započelih obravnav s c. in kr. vojaško upravo, ter da jo v dveh letih dozida in to takrat, ko bi se ne moglo drugače brez obteženja deželnega zaklada za omenjena bataljona in magacine primernih prostorov dobiti.

To se ni moglo nikakor zgoditi.

Kar je gotovo večini častitih gospodov poslancev znano, tudi ni mogoče v Ljubljani primernih prostorov za to stvar dobiti. Višje oblastvo se je pa večkrat izreklo, da dosedanji prostori niso taki, da bi se v njih brez skrbi mogli nastanjevati brambovci in shraniti material, ki ima vrednost nad dva milijona goldinarjev in vsled tega došla je naravnost od vojaškega poveljništva potom c. kr. deželne vlade do deželnega odbora izjava, naj bi se že vendar enkrat dozidala vojašnica za ta dva bataljona in potrebni magacini.

Kakor je iz poročila razvidno, je deželni odbor že vse priprave takoj zvršil, ker je mislil, da bode že letošnje leto mogoče oddati delo, ali nekatere zapreke ovirale so to stvar in torej bode šele koncem tega leta ali meseca januarja mogoče to storiti, kar je deželni odbor mislil storiti že meseca avgusta.

Finančni odsek skušal je tudi poizvedovati, koliko bi mesto dalo zaradi tega, ker bi se mu bremena zmanjšala, ko bi se vojašnica napravila in skrbelo se za 1000 brambovcev, kateri so se doslej morali transenalno ukvartirati. Občinski svét deželnega stolnega mesta je v seji dne 16. t. m. sklenil (bere — list):

«Da deželi Kranjski, oziroma slavnemu deželnemu odboru za transenalno ustanovitev do 1000 brambovcov v novi zgrajeni brambovski vojašnici in baraki dovoli letni donesek 500 gold. za toliko let, dokler bode trajala pogodba gledé vojašnice med deželo in vojaštvom.»

Tudi finančni odsek je pritrtil mnenju deželnega odbora, da se nikakor ne more dalje odlašati gradnje deželnoobranske vojašnice, in torej tudi to predlaga.

Ker se je pa lanskega leta v deželnem zakladu že proračunilo 50.000 gold. kot prvi donesek za zgradbo deželnoobranske vojašnice v Ljubljani in se nekoliko že za svet in napravo načrtov porabilo, ostaja še iz letošnjega kredita 35.514 gold. in ker je bil ta kredit v lanskem deželnem zakladu tudi popolnoma pokrit, je finančni odsek mnenja, da bi se dovolilo, da bi se ta za letošnje leto dovoljeni kredit prihodnje leto smel porabiti.

Ker so veščaki rekli, da se bode razun teh 35.514 gold. potrebovalo v prvem letu gradnje še 50.000 gold., nasvetuje finančni odsek tudi, da bi se v proračun deželnega zaklada za leto 1890. postavilo še 50.000 gold., tako da bi bilo na razpolaganje za prvo leto 85.514 gold. iz deželnega zaklada, ob enem je pa tudi na podlagi sklepa občinskega sveta deželnega stolnega mesta bil finančni odsek mnenja, da je treba, da se zaradi plačanja letnega prispevka deželni odbor dogovori z mestno občino Ljubljansko, in na podlagi tega nasvetujem v imenu finančnega odseka:

Slavni deželni zbor naj sklene:

«1.) Deželnemu odboru se naroča, da se zaradi deželnoobranske vojašnice za oba bataljona št. 24. in 25. in radi potrebnih magacinov pogodi s c. kr. vojaško upravo ter da jo v dveh letih dozida.

2.) Donesek za zgradbo brambovske vojašnice, dovoljen v deželnem zakladu za 1889. leto vže obstoječem znesku 35.514 gold., se sme porabiti 1890. leta.

3.) Za zgradbo vojašnice dovoljuje se za leto 1890. drugi donesek 50.000 gold. iz deželnega zaklada.

4.) Deželnemu odboru se naroča, da se zaradi plačila letnega prispevka z mestno občino Ljubljansko pogodi.»

Deželni glavar:

Otvorjam splošno razpravo.

Poslanec Klein:

Gospoda poročevalca bi vprašal, ali se bode zgradba te deželnoobranske vojašnice že letos razpisala ali pride šele drugo pomlad na vrsto. Če je slednje namen, bi prosil, ako bi bilo mogoče, da bi se že letos razpisalo, ker obrtniki v zimskem času nimajo mnogo dela in bi jim zelo koristilo, da bi n. pr. mizarji itd. imeli po zimi kaj delati.

Poročevalec ces. svétnik Murnik:

Na vprašanje častitega gospoda poslanca Kleina odgovorim le to, da sem že v uvodnem poročilu izjavil, da je bil deželni odbor mnenja, da bode mo-

goče gradnjo vojašnice razpisati že meseca avgusta, ali da bode zaradi nekkih naprek mogoče storiti to — ako slavni zbor pritrđi nasvetom finančnega odseka — šele koncem decembra 1889, ali meseca januarja 1890. leta.

Deželni glavar:

Prestopimo v nadrobno razpravo. K prvi točki se je oglasil gospod poslanec Grasselli.

Poslanec Grasselli:

Mestna občina Ljubljanska je, to je samo po sebi umevno, radostno pozdravljala sklep deželnega odbora in deželnega zbora, da bi se v Ljubljani gradila vojašnica za deželne brambovce, in hvaležni smo tudi deželnemu odboru, da je pri tej priliki sprožil gradnje nekega prostranskega poslopja, katero bode pri nastanitvi transenalnih brambovcov tudi ustrezalo interesu Ljubljanskega mesta. To veselje Ljubljanskega mesta je ogranila le neka posamičnost v načrtih deželnoobranske vojašnice in na to okolnost opozarjal sem pri komisijonu, ki se je vršil o tej zadevi, ker sem šele takrat imel priliko, pogledati v načrte, ki so bili izdelani v sporazumljenji med deželnim odborom in vojaškim oblastvom. Razvidel sem namreč iz teh načrtov, da so projektovana stranišča na Gruberjevo cesto, to je na cesto, katera se bode sedaj tako rekoč odprla novemu prometu, katera se bode sedaj razširila tako, da bode sčasoma postala jako lepa in široka cesta, kedar se obzida še na drugi strani.

Gospôda moja, jaz mislim, da mi nihče ne bode ugovarjal, da je to gotovo unicum, da se stranišča situirajo na cesto in to v današnjem času, v našem veku.

Strokovnjaki pri komisijonu ugovarjali so in zagovarjali svoj načrt s tem, da je ona stran poslopja, ki leži proti vzhodu, za stanovanja ugodnejša, nego ona nasproti, ki leži proti zahodu. Jaz ne bodem odrekal prijetnosti jutranjega solnea stanovanju, ali da bi se zaradi tega tako neprimerno preziral javni interes Ljubljanskega mesta, da bi se v takem precej velikem, in sicer lepem poslopi stavila stranišča na cesto, to mi vender ne gre v glavo. Kakor pravim, poudarjal sem že to monstroznost pri dotičnem komisijonu, in ne morem si kaj, da ne bi opozarjal na to tudi danes.

Se vé, da ne stavim nobenega predloga, ker bi se slavni zbor o njem tudi posvetovati ne mogel, ali po svojih mislih opravičeno željo izrekam, da bi deželni odbor, kedar bode končno pogajal se z vojaškim oblastvom o stavbinskem načrtu, oziral se na željo in interes Ljubljanskega mesta in preložiti dal stranišča iz zapadne strani, kjer bi bila na škodo in, jaz moram reči, ne na čast celi stavbi.

Poslanec Gorup:

Jaz predlagam, naj se sklene: «Deželni zbor izreče mestu Ljubljanskemu zahvalo za letni donesek 500 gold. za zgradbo deželnoobranske barake.»

(Se podpisuje. — Wird unterstüßt.)

Poročevalec ces. svétnik Murnik:

Kar se tiče opazek, katere je naredil častiti gospod poslanec Grasselli gledé stranišč, sem jaz tega mnenja, da o tem, kakor je že sam omenjal, nima sklepati slavni zbor. Jaz za svojo osebo moram le izreči, da tudi meni ne ugaja Bog vé kako posebno to, akoravno mislim, da ne bi škodovalo zdravju, ker bode cesta široka, ali prilično bi bilo, ko bi gospodje, ki so v prvej vrsti vezani, gledati na zdravje, to omenili bili pri obravnavi dne 21. maja t. l. Takrat tega nikdo ni opomnil, akoravno je bil gospod vladni svétnik in sanitetni referent za deželo kranjsko dr. Keesbacher pri obravnavi in se je vsak prostor posebej razpravljal. Jaz za svojo osebo tudi nisem nič omenil in častiti gospod župan Ljubljanskega mesta tudi ne. Mislim pa, da se bode to lahko odpravilo in želji mestne občine Ljubljanske lahko vstreglo.

Kar se pa tiče nasveta častitega poslanca Gorupa nimam jaz nič ugovarjati in mislim, da bi bilo le priporočati, da se temu nasvetu pritrudi od strani slavnega zbora.

Deželni glavar:

Prestopimo k glasovanju in mislim, da smemo glasovati o vseh nasvetih finančnega odseka skupno, ker ni bilo ugovora zoper nje.

Prosim torej gospode, ki tem nasvetom pritrde, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlogi finančnega odseka so sprejeti.

Sedaj prosim gospode, ki pritrde nasvetu gospoda poslanca Gorupa, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

16. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine Turjaške gledé podpore za gradnjo ceste pri Krvavi Peči in za uvrstitve te ceste med okrajne ceste.

16. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Gemeinde Auersperg um Subvention für den Bau der Straße bei Blutigenstein und Einreihung dieser Straße unter die Bezirksstraßen.

Poročevalec Višnikar:

Poročati mi je v imenu finančnega odseka o prošnji županstva na Turjaku za podporo k zgradbi ceste pri Krvavi Peči in za uvrščenje cestne proge Studenec-Golo-Krvava-Peč-Ravnik-Lahovo med okrajne ceste.

Županstvo na Turjaku vložilo je že dne 13. decembra 1886. v imenu posestnikov s Krvave Peči pri deželnem odboru prošnjo, da se jim dovoli izdatna podpora v pokritje troškov 1300 gold., da morejo graditi cesto pri Krvavi Peči, katera bode vezala cesto čez Mokriško Goro in Mačkovec.

Troški te nameravane zgradbe proračunjeni so na 2000 gold. V pokritje teh troškov obljubilo je 12 posestnikov po 50 gold., skupaj 600 gold. in cestni odbor Velikolaški 100 gold., tako da se kaže še primanjkljaja v znesku 1300 gold.

Ker so prositelji revni ter bodo že obljubljenih 50 gold. težko plačevali, prosijo, da se jim dá podpora 1300 gold. ali vsaj večji del teh troškov.

V prošnji se navaja in razvidno je tudi iz priloženega zemljevida, da bi bila cesta pri Krvavi Peči del one cestne proge, ki vodi od Studenca čez Golo, Mokrico, Krvavo Peč, Mačkovec, Ravnik in Lahovo ter se potem zjedini pri Blokah z okrajno cesto Velike Lašče-Bloke. Prositelji trde, da potrebujejo po sedanjih občilih ves dan, da spravijo z velikim trudom svoje pridelke do Roba, in od ondot do Ljubljane z obloženim vozom 8 ur, torej vsega dva dni, a da bi po novi cesti čez Golo-Studenec prišli v šestih urah s Krvave Peči do Ljubljane, da bi bila torej ta pot trikrat krajša.

Prvi pogled na zemljevid kaže, in tudi finančni odsek je pripoznaval, da je cestna proga od Studenca čez Golo, Krvavo Peč, Ravnik in Lahovo najkrajša zveza teh krajev in gozdov v Mokricah in Mačkovcu z Ljubljano, z Blokami in z Rakekom. Gotovo je, da bode ta proga velike važnosti za promet v teh krajih.

Akoravno je finančni odsek to pripoznal, vendar ni mogel želji prosilcev povsem ustreči, ker vsa zadeva še ni dovelj godna.

Gledé prošnje uvrstitve rečene ceste med okrajne ceste, sklicujem se na jednake prošnje županstev Želimlje, Studenec in Bloke in mestne občine Lož, katere so se že pod točko 9. in 10. današnjega dnevnega reda rešile.

Zaradi podpore za zgradbo ceste pri Krvavi Peči ozirati se je moralo na to, da bi ta cesta neposredno vezala zasebne gozdne ceste gospoda grofa Auersperga na Mokriški Gori in v Mačkovcu.

V prošnji do deželnega odbora se sicer navaja neka izjava grajščine Turjaške, vsled koje ista prepušča cesto na Mokriški Gori brezplačno prometu, vendar se dotična izjava ni našla in torej nimamo garancije, da bode ta cesta javna. Za privatne se pa podpora iz deželnega zaklada ne more deliti.

Ker torej ni proračuna o zgradbi in tudi ne poročstva, da bode dotična cesta javna in kako se hoče graditi, treba je o tem še daljnih poizvedeb. Ako bodo te poizvedbe ugodne, naj se dá prositeljem primerna podpora.

Finančni odsek torej predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

«Deželni odbor se pooblaščuje, da občinskemu zastopu Turjaškemu, oziroma podobčini Krvava Peč, za zgradbo ceste pri Krvavi Peči dá primerno podporo s pogojem, da bode še potrebne poizvedbe pokazale, da se cesta pravilno gradi, izroči javnemu prometu in da se tudi zveže z drugimi javnimi cestami.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

17. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji ljudskega učitelja Henrika Pretnarja za podporo.

17. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über das Subventionsgesuch des Volksschullehrers Heinrich Pretnar.

Poročevalec Klun:

Slavni zbor! Učitelj Henrik Pretnar opravljal je službo pomožnega učitelja v Gorenjem Logatci. Ker je pa zbolel, bil je dne 30. septembra t. l. na lastno prošnjo iz službe izpuščen in živi pri svoji materi, ki ima hišico v Kolodvorskih ulicah, pa nima toliko premoženja, da bi zamogla njega in druga dva otroka preskrbovati. Izkaz in svedočba o njenem premoženju kaže, da ima malo hišico v Kolodvorskih ulicah, cenjeno na 3600 gold., vknjiženega dolga je na njej 2200 gold., drugih dolgov pa je še 800 gold., tako da njej prav malo premoženja preostaja.

Henrik Pretnar se je torej obrnil s prošnjo do slavnega zbora, da bi mu dovolil nekakšno podporo o njegovem revnem stanju. Bolan človek gotovo potrebuje podpore, pa dovoljujem si opozarjati slavni zbor, da smo za bolne učitelje postavili v proračun normalno-šolskega zaklada znesek 2500 gold., iz katerega se jim dajejo take podpore.

Jaz bi torej slavnemu zboru predlagal, da to prošnjo odstopi deželnemu odboru z naročilom, naj jo priporočilno izroči deželnemu šolskemu svétu, kateri bolnim učiteljem dovoljuje take podpore.

Nasvet finančnega odseka se torej glasi:

Slavni deželni zbor naj sklene:

«Prošnja učitelja Henrika Pretnarja se izroča deželnemu odboru, da jo priporočilno predloži deželnemu šolskemu svétu.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

Deželni glavar:

Preden prestopimo k tajni seji imam naznaniti, da vsled želje nekaterih gospodov, ki imajo za danes sklicati odseke, izostane danes skupno obiskovanje muzeja ter se preloži na jutrnji dan, ker imajo odseki važne opravke.

Prihodnjo sejo določim na jutri ob 10. uri dopoldne s sledečim dnevnim redom:

(Glej dnevni red prihodnje seje. — Siehe Tagesordnung der nächsten Sitzung.)

Dalje imam naznaniti, da zboruje finančni odsek danes ob 4. uri popoldne, seja upravnega odseka je ob 5. uri popoldne, verificijski odsek zboruje jutri ob 9. uri dopoldne. Gospod poročevalec združenega finančnega in upravno-gospodarskega odseka nadalje želi, da se odsek koj po seji snide, ker ima prečitati predlog o malih spremembah v včerajšnji seji storjenih sklepov zarad osuševanja Ljubljanskega močvirja.

Prestopimo torej k tajni seji in se bodo sklepi te seje naznanili v jutrnji javni seji.

Sklepam sejo.

Konec seje 15 minut po 1. uri popoldne. — Schluss der Sitzung um 1 Uhr 15 Minuten Nachmittags.